

Hovoríme o rodine VI. – O jej podstate

Báseň – Tak málo...

Príbeh

Do pamäti a pamätníka – O rodine

V rodinnej škole – VI. kapitola

- Učme deti poslušnosti pohotovej, rýchlej,
presnej a rozumnej, ale zároveň aj plnej viery

Pre malých

- Kozliatko a jahniatka

VI. Hovoríme o rodine,

o tom, čo je jej podstatou, čo tvorí jej základ. Pri hľadaní správnej odpovedi na túto otázku, vychádza nám pohotovo v ústrety cirkevný dokument o rodinnom spoločenstve, ktorý vo svojom osemnástom bode hovorí: „Vnútrotným princípom, stálou hnacou silou a najvyšším cieľom je tu láska. Bez nej rodina nie je spoločenstvom osôb, bez nej nemôže rodina ako spoločenstvo osôb žiť, nemôže rásť a zdokonaľovať sa.“

Ňou sa utvára, udržuje i rozvíja.

Bez lásky rodina hynie, stráca sa.

Treba tu však povedať, aká to musí byť láska. Toto slovo má dnes totiž príliš veľa významov.

Často sa ním označujú aj také ľudské vzťahy, ktoré nemajú nič spoločné s touto kráľovnou čnosťou.

Len taká láska je schopná urobiť z nášho manželstva a z našej domácnosti rodinu, o akej hovorí apoštol Pavol vo svojom prvom liste Korint'anom.

Podľa neho láska musí byť najprv **trpezlivá**. V rodine nedospievajú všetci naraz na patričnú mieru. Treba tu preto vedieť zhovievavo čakať, kedy muž, žena, dieťa, brat alebo sestra počuje, pochopí a prijme, čo sa od neho už právom očakáva.

No dobre robí, kto si nezamieňa trpezlivosť s ľahostajnosťou.

Láska, ktorá je trpezlivá, podnikne všetko, aby mohla urobiť krok k tomu, kto zaostáva. Ale pritom je pokojná, nevybuchuje, nekričí, nenadáva, netrieska dverami alebo kuchynským riadom. Neoblieka náhlivo deti a neodchádza s nimi najbližším spojmom k príbuzným alebo priateľom vyžalovať sa, hľadať pochopenie a spojenectvo.

Láska, ktorá je trpezlivá prejavuje sa pokojným pripomínaním, povzbudzovaním, ba aj prosbami, z ktorých tie prvé idú vždy k Bohu, lebo On vie viac a viac môže, ako my ľudia. Aj mu viac záleží na tom, aby naše rodiny boli opravdivo rodinami.

Ale láska, ktorá je trpezlivá s inými, je takisto trpezlivá aj so sebou v nádeji, že časom zosilnie a urobí toho, kto sa o ňu usiluje

ešte príčinlivejším, no zároveň tichším, zhovievavejším.

Svätý Pavol ďalej pripomína, že láska má byť aj **dobrosrdečná**.

Keby bola len trpezlivá, ľahko by sa mohla stať meravou, zachmúrenou a nevytvárala by to ovzdušie, v ktorom má rodina žiť.

Človeku nestačí, ak je milovaný. On to chce aj cítiť a znovu sa presvedčať, že je to naozaj tak. Akú radosť a spokojnosť vie vyvolať medzi súrodencami, medzi deťmi a rodičmi alebo medzi manželmi jedno pohladkanie, prípadne objatie, najmä ak tieto úkony chcú byť znakmi odpustenia.

Vieme si predstaviť, čo znamená kytička jarných kvetov alebo košík prvého ovocia, ktorým pozdraví muž svoju ženu a čo znamená pre ich vzájomný vzťah manželské stretnutie, ktoré sa deje tak, ako si ho praje Boh a ako im ho radí Cirkev?

A akou udalosťou je v ich rodine bozk, ktorý si dajú pred deťmi, ako sa vtedy ich deti cítia naozaj doma v blaživej jednote s obidvoma?

Akou udalosťou je, keď otec alebo starší súrodenec vyloží jedného dňa na stôl nákup, pri ktorom myslel na potreby a záľuby každého člena rodiny? Alebo keď matka zabudne pri rozdeľovaní obľúbeného jedla na seba a potichu sa vzdiali po nejakú náhražku?

Svätý Pavol ďalej vysvetľuje, že láska nie je **závistlivá**.

Nepozná satanský smútok z dobra, ktorý sa v srdciach Jakubových synov, Jozefových bratov, premenil na nenávisť schopnú vraždiť. Kde je láska, tam manželka nesmúti, ak sa jej muž môže slobodne pohybovať vo svete a uplatňovať všetky svoje schopnosti a ona pritom, ako jeho bledý tieň, musí stáť vo dne pri sporáku a práčke a v noci bdieť nad posteľou tých, čo ochoreli a ľahli.

Kde je láska, tam si matka neutiera potajme závistlivé slzy, že sa deti vešajú otcovi na krk, keď sa pred večerou vracia z roboty. A muž sa nehnevá, ak sa deti vo svojich potrebách obracajú hlavne na matku.

Kde je láska, tam niet napätí, keď dieťa začína mať svoje postoje a názory. Nech ich má, len nech sú správne. Veď k tomu smerovala rodičovská starostlivosť, urobiť svoje dieťa samostatným. A keď dieťa odchádza konečne za kýmisi, kto má byť prvým v jeho srdci po celý život, rodičia preto nesmútia. Požehnávajú ho a obdarúvajú.

Takáto je láska.

Nažiarli, nezávidí, teší sa s tými, ktorých miluje.

A počujme, čo ďalej píše Apoštol:

Láska nie je **márnivá**, nie je vystatovačná. Boh, ktorý nás tvorí každého ako originál, dal každému čosi, čím sa od iných líši, isté prednosti i nedostatky. Chcel nás takto dostať do vzájomných súvisov, a povedzme to otvorene, do vzájomných služieb.

Kto miluje, nebude zdôrazňovať to, čím nad iných vyniká, nebude sa chváliť, ale každú svoju schopnosť sa bude snažiť prispôbiť ich potrebám.

Láska je to, čo skláňa rodičov k deťom, zdravých a silných k slabým, nadaných k ťažkopádny, odrastajúcich k tým, čo sa práve stavajú na nohy.

Keď sa v apoštolskom kolektíve objavila vystatovačnosť, keď Peter začal dokazovať svoju domnelú silu a za ním potom aj ostatní, vieme, čo urobil náš Pán... Umyl im nohy.

Jeho príklad i jeho slovo nám hovoria, že autorita, moc, sila a schopnosť sú dané pre službu.

Všade, no najmä v rodine.

Keď sme sa zastavili nad týmito niekoľkými vlastnosťami lásky, zaiste sme pochopili, že rodina, ktorá sa ňou tvorí, udržuje i vzmáha, nie je iba adresa, na ktorej bývame, kam sa vraciame zo sveta svojich záujmov, no nie bez svojich záujmov.

Že to nie je iba spoločná strecha rodičov, detí a súrodencov, kde v obvodovom murive, medzi priečkami, má každý svoj kút, z ktorého vychádza v stanovenom čase k určeným povinnostiam, aby odviezol akúsi taxu za spoločné bývanie a stravovanie. Žiť v rodine na spoločenskej úrovni, na úrovni školy alebo úradu by bolo málo.

Zaiste, rodina je aj školou, kde sa treba každému čosi učiť. Jednému žiť, druhému umierať.

A rodina je celkom iste aj úradom, kde treba pod vedením autority zodpovedne pracovať.

Ale okrem toho je ešte čímsi. Je duchovným zväzkom prijímateľov a trvalých producentov lásky, tej lásky, ktorá tvorí jej ovzdušie. Kto vstúpi do rodiny, aj keď len ako prichodzí, ako hosť, už vo dverách musí pocítiť, že tu, na tejto pôde, za týmito dverami je každý milovaný tak, ako potrebuje. A každý sa snaží milovať tak ako len vládze.

Tak málo...

Niekedy málo stačí,
aby sa naše oči, také jasajúce
zmenili v uhlíky smutne dutnajúce.
Pre malé slovíčko, alebo úsmešok,
ktorý sa na jednej tvári nakrátko objavil.

Tak málo toho stačí,
čo všetku nádej i odvahu zničí.
Stačí, keď čiesi ústa miesto slov lásky
volili radšej vyčítavé vety.

Tak málo nato stačí,
aby nám zvädli kvety,
aby sme spomalili krok a cieľ sa začal rozplývať.
To niekto myslel na seba
a trpezlivosť s nami ho už nebaví.

A predsa, tak málo na to stačí,
aby srdce zaplavila vlna radosti:
láskavý úsmev,
letný stisk ruky, po ktorom je nám dobre

a teplo v blízkosti priateľa.
Slovíčko povzbudenía
a dokážeme splniť úlohu,
ktorá sa včera zdala ťažkou byť.

Tak málo na to stačí,
aby sme v každej dennej chvíli
z radosti zdroja pili a dokázali žiť.

Matkine ruky

V istej triede priniesol učiteľ opravenú úlohu „Matkine ruky“.

- Deti, prečítam vám, čo napísala Marta.

Matkine ruky. - Jednou rukou mamička tľchie mäso, druhou drží knihu. Inou rukou zašívava otcovi kabát, inou zasa varí obed. Jednou rukou nás ráno češe, druhou píše list vzdialenému synovi...“

A tak to išlo ďalej: jednou rukou - druhou rukou - inou rukou.

Celá trieda sa smiala.

- Marta, koľko rúk má vlastne tvoja mamička“ - pýtal sa učiteľ. Marta odpovedala: „Dve ruky má pre otca a pre nás sedem detí má pre každého dve ruky. Potom má na starosti kuchyňu - to sú ďalšie dve ruky.“

Trieda stíchla. Už sa nikto nasmial.

- Áno, deti, povedal po chvíľke učiteľ - Vaši rodičia majú pre vás obidve ruky. Tak im káže srdce, v ktorého blízkosti ich ruky korenia.

DO PAMÄTI A PAMÄTNÍKA

O rodine:

Čo je rodina ?

Rodina je, keď ocko jednou rukou chytí Tomáša a druhou mamu. A keď mamička chytí jednou rukou mňa a druhou ocka.

Rodina je aj vtedy, keď jedna stará mama povie druhej starej mame: Aké to len máte pekné a dobre vychované vnúčatá...!

Láska je len jedna, no jej napodobenín mnoho.

A láska je ako mesiac. Keď nerastie, zmenšuje sa.

To nech je vašou cťou, vždy väčšmi milovať a nikdy nebyť tými druhými.

Málo miluje ten, kto ešte slovami potrebuje dokazovať, ako veľmi miluje.

V rodinnej škole

Kapitola 6.

*Učme deti **poslušnosti pohotovej, rýchlej, presnej a rozumnej, ale zároveň aj plnej viery.***

Bez viery by poslušnosť detí zostala neúplná a málo osožná. Dieťa sa má čím prv dozvedieť, že poslúcha Boha, keď poslúcha rodičov, o čom ho má presvedčať najmä štvrtý príkaz desatora.

Toto presvedčenie mu pomôže splňať rozkazy rodičov aj vtedy, keď nebude v ich prítomnosti a keď sa mu poslušnosť voči nim bude zdať ťažká.

Veď Boh je všade, všetko vidí, všetko zlé potrestá a všetko dobré odmení.

Pohnútky k poslušnosti môžu byť rozličné, ale viera je zo všetkých najsilnejšia.

Ak dieťa poslúcha len zo strachu, že ho zbijú, je zatiaľ len na úrovni otroka.

Ak poslúcha kvôli odmene, z túžby niečo získať, hoci len pochvalu, je na úrovni sluhu.

Ak poslúcha preto, že pokladá rozkazujúceho za silnejšieho alebo skúsenejšieho od seba, je zatiaľ na úrovni prirodzene zmýšľajúceho človeka.

Treba zdôrazniť, že až vtedy sme dosiahli v oblasti poslušnosti, čo sme mali, keď sme naučili dieťa poslúchať preto, že si to praje Boh.

Tento stupeň poslušnosti predpokladá zrejme zrelší vek, ktorý zároveň túto poslušnosť aj veľmi potrebuje.

Keď dieťa dosiahlo jedenásty rok, už sa natoľko nebojí trestu, ani po odmenách netuží tak ako predtým. V mnohom si vie pomôcť samo a nepokladá už svojich rodičov za najmúdrejších na svete.

Okrem toho sa už dostáva v tomto veku veľmi často mimo ich dohľad i mimo ich dosahu.

Ako ho navykať na túto poslušnosť, na poslušnosť z viery?
Najúspešnejšie tak, že sa mu pripomína Božia všadeprítomnosť a Božia spravodlivosť, ktorá dobrých odmieňa a zlých trestá.

Rodičia mu dosvedčujú tieto skutočnosti svojím príkladom i slovom, svojou poslušnosťou voči Kristovi, osobitne prítomnému v predstavených Cirkvi.

Ak sa nám podarí dať poslušnosti dieťať a všetky spomínané vlastnosti, najmä však vieru, môžeme byť spokojní.

V tom prípade sme vystavili most, po ktorom sa naše dieťa môže bezpečne dostať aj k tým čnostiam, ktoré celocirkevná synoda o rodine pokladá za základ všetkej výchovy, totiž k spravodlivosti a k láske.

PRE MALÝCH

Kozliatko a jahniatka

(proti netrpezlivosti)

Jeden pán mal zvieratká:
kozliatko a jahniatka.
Bud' te dobré! Prídem hneď!
Áno – znela odpoveď.

Keď bol z domu dobrý pán,
kozľa beží ku dverám:
Ja nebudem čakať, nie!
Na ulicu vybehne...

Keď odišlo kozliatko,
vrátil sa pán zakrátko.
A priniesol darov dost',
svojím milým pre radosť.

Kozliatko chce domov späť.

Tma je... Cesty nevidieť...

Pán ho našiel na svite,

bolo mŕtve... dobité.

Trpezlivosť majme len,

ustavične, každý deň,

Či je teplo, či je mráz...

Pán istotne príde raz!